

**Latvijas Bankas noteikumu projekta "Pensiju izmaksu prognožu informācijas
sniegšanas noteikumi" anotācija**

Nosaukums	Pensiju izmaksu prognožu informācijas sniegšanas noteikumi
Dokumenta veids	Latvijas Bankas noteikumi
Izdošanas pamatojums	Privāto pensiju fondu likuma 34. panta ceturtnā daļa
Mērķis un būtība	<p>Noteikumu projekta "Pensiju izmaksu prognožu informācijas sniegšanas noteikumi" (turpmāk – noteikumu projekts) mērķis ir izpildīt Privāto pensiju fondu likuma 34. panta ceturtnajā daļā Latvijas Bankai deleģēto pienākumu finanšu tirgus uzraudzības jomā, detalizētāk regulējot pārskatā par papildpensiju iekļaujamo informāciju par pensiju izmaksu prognozēm.</p> <p>Pašreiz minētā mērķa sasniegšanu nodrošina Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 2021. gada 28. decembra normatīvie noteikumi Nr. 177 "Normatīvie noteikumi par kārtību, kādā privātais pensiju fonds pārskatā par papildpensiju sagatavo informāciju par pensiju izmaksu prognozēm" (turpmāk – noteikumi Nr. 177), taču saskaņā ar Latvijas Bankas likuma pārejas noteikumu 3. punktu Finanšu un kapitāla tirgus komisijas līdz 2022. gada 31. decembrim izdotie ārējie normatīvie akti piemērojami līdz dienai, kad stājas spēkā attiecīgie Latvijas Bankas ārējie normatīvie akti, bet ne ilgāk kā līdz 2024. gada 31. decembrim.</p> <p>Ņemot vērā minēto, Latvijas Banka ir izstrādājusi noteikumu projektu, kas aizstās pašlaik spēkā esošos noteikumus Nr. 177.</p> <p>Noteikumu projekts satur būtiskus papildinājumus salīdzinājumā ar noteikumiem Nr. 177, lai, pamatojoties uz esošās prakses analīzi un pārrunām ar tirgus dalībniekiem, precizētu pensiju izmaksu prognožu aprēķinā ietveramos nosacījumus attiecībā uz ieguldījumu atdeves aprēķinu. Noteikumu projekts (8. punkts) paredz prognožu aprēķinā izmantot vēsturiskos attiecīgā pensiju plāna ieguldījumu atdeves datus par pēdējiem 20 darbības gadiem, kā arī, ņemot vērā faktisko ieguldījumu proporciju, aprēķināt obligāciju un akciju atskaites indeksu vēsturisko atdevi par tādu pašu periodu un vēsturiskās ieguldījumu atdeves aprēķinam izmantot iegūto mediānas (otrās kvartiles) rezultātu. Tāpat noteikumu projektā precizēts datums, par kuru jāveic prognožu aprēķini (4. punkts), un iekļauti nosacījumi par to, kuros gadījumos prognožu scenāriju aprēķinā jāņem vērā standartnovirze (6.1. apakšpunkts) un kā attiecībā uz prognožu aprēķinu jārikojas situācijā, kad pensiju plāna dalībnieks sasniedz pensiju plānā noteikto vecumu un turpina dalību pensiju plānā (6.4. apakšpunkts), kā arī tad, ja pensiju plāns ir tikko nodibināts un darbojies mazāk nekā sešus mēnešus (10. punkts).</p> <p>Noteikumu projekts paredz piemērot konkrētus informācijas avotus gan obligāciju, gan akciju ieguldījumu pensiju plānu</p>

	<p>atskaites indeksu vēsturiskās atdeves aprēķinam (9. punkts). Atsaucei uz konkrētajiem atskaites indeksiem tiek izmantoti arī tādi pašlaik praksē piemērotie indeksi, kuri noteikti Ministru kabineta 2017. gada 19. decembra noteikumos Nr. 765 "Kārtība, kādā valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldītājs aprēķina maksājumu par ieguldījumu plāna pārvaldi, un kārtība, kādā tiek veikta minētā maksājuma uzskaitē un ieturēšana".</p> <p>Noteikumu projekts nodrošina, ka informācijas sagatavošana par pensiju izmaksu prognozēm attiecībā uz prognozēto uzkrāto papildpensiju uzkrāšanas perioda beigās tiek gatavota pēc vienotiem principiem un gan privātie pensiju fondi, gan katrs pensiju plāna dalībnieks savlaicīgi tiek informēts par pensiju izmaksu prognozēs izmantojamajiem rādītājiem un to iekļaušanas pamatprincipiem.</p> <p>Noteikumu projekts pēc apstiprināšanas attieksies uz Latvijā licencētajiem privātajiem pensiju fondiem un citu dalībvalstu pensiju fondiem, kuri ir tiesīgi sniegt pakalpojumus Latvijā un kuri ir noslēguši kolektīvās dalības līgumu ar darba devēju par šā darba devēja darbinieku dalību attiecīgajā pensiju plānā.</p> <p>Latvijas Banka aicinās noteikumus piemērot ikvienu pensiju fondu, kurš saskaņā ar Privāto pensiju fondu likuma 33. panta ceturtajā daļā noteikto vismaz reizi gadā sagatavo katram pensiju plāna dalībniekam pārskatu par attiecīgo pārskata periodu.</p>
<p>Leģitīmais mērķis</p>	<p>Noteikumu projekta leģitīmais mērķis ir citu personu tiesību aizsardzība un sabiedrības labklājības nodrošināšana.</p> <p>Šo pamattiesību aizsardzību Latvijas Banka īsteno, nodrošinot finanšu tirgus uzraudzību, kurai ir vitāla nozīme finanšu sistēmas un ekonomiskajā attīstībā, iespējami pilnīgākajā veidā, lai veicinātu sabiedrības uzticēšanos finanšu tirgum un Latvijas Bankai kā konkrēto finanšu tirgus dalībnieku uzraugam, kas nodrošina konkrēto finanšu tirgus dalībnieku tiesisku un sabiedrības interesēm atbilstošu darbību.</p> <p>Indivīdam kā finanšu tirgus sistēmas daļai ir būtiski apzināties un saņemt to aizsardzības līmeni, kuru tam nodrošina finanšu tirgus uzraugs jeb Latvijas Banka, un attiecīgi Latvijas Banka finanšu tirgus uzrauga lomā ir atbildīga par tādu pasākumu veikšanu, kas aizsargā indivīda pamattiesības. Respektīvi, indivīds ir tiesīgs paļauties uz finanšu sistēmas taisnīgu uzraudzību, pretējā gadījumā indivīdam zūd uzticība finanšu sistēmai un motivācija būt par šīs sistēmas dalībnieku.</p> <p>Nosakot tirgus dalībniekiem vienotas prasības pensiju izmaksu prognožu sagatavošanai un veicot prasību ievērošanas pārbaudes, Latvijas Banka nodrošina tai Latvijas Bankas likumā noteikto pienākumu – veicināt ieguldītāju un noguldītāju interešu aizsardzību un finanšu tirgus ilgtspējīgu attīstību un stabilitāti – izpildi. Vienlaikus Latvijas Banka izpilda arī Privāto pensiju fondu likuma 34. panta ceturtajā daļā tai tieši ietverto</p>

	<p>pieņēmumu noteikt kārtību, kādā sagatavojama informācija par pensiju izmaksu prognozēm.</p> <p>Savukārt leģitīmais mērķis – citu personu tiesību aizsardzība – tiek sasniegts, nodrošinot sabiedrību ar tai nepieciešamo informāciju, lai tā varētu pieņemt izsvērtus lēmumus, pamatojoties uz pieejamo informāciju par prognozēto uzkrāto papildpensiju, kas sagatavota vienkāršā un saprotamā valodā, ietverot paskaidrojumus un izmantojot vizualizācijas iespējas, lai pensiju plāna dalībnieks varētu viegli saprast prognožu būtību, kā arī tās būtu nepārprotamas.</p> <p>Noteikumu projekts ir nepieciešams, lai nodrošinātu tirgus dalībnieku un pensiju plānu dalībnieku vienotu izpratni par pensiju izmaksu prognožu sagatavošanu.</p>
Samērīgums	<p>Saskaņā ar Privāto pensiju fondu likuma 34. panta ceturtajā daļā noteikto privātajam pensiju fondam, kas ir noslēdzis kolektīvās dalības līgumu ar darba devēju par šā darba devēja darbinieku dalību attiecīgajā pensiju plānā, ir pieņēmums sagatavot pārskatu par papildpensiju, kurā jāiekļauj informācija par pensiju izmaksu prognozēm. Nosakot pensiju fondiem vienotus pensiju izmaksu prognožu sagatavošanas pamatprincipus, tiek nodrošināta vienota tirgus dalībnieku izpratne un pieeja regulējošo prasību interpretācijai un piemērošanai.</p> <p>Līdz ar to atbilstošākais veids, kā noteikt tirgus dalībniekiem vienotas prasības pensiju izmaksu prognožu sagatavošanai, ir izdot tiem saistošus noteikumus. Citas alternatīvas jautājuma noregulēšanai un vienotu prasību noteikšanai nebūtu efektīvas un nesasniegtu izvirzīto mērķi, jo nenodrošinātu vienveidīgu regulējuma piemērošanu.</p> <p>Izraugoties piemērotāko līdzekli leģitīmā mērķa sasniegšanai, Latvijas Banka izvērtēja, ka nebūtu atbilstoši izdot, piemēram, zemāka ranga normatīvos aktus, kuri nebūtu tirgus dalībniekam juridiski saistoši. Turklāt noteikumu projekta izstrādi pilnvarojošās normas skaidri norāda uz noteikumu izstrādi.</p> <p>Respektīvi, normatīvais akts kopumā un tajā ietvertās tiesību normas atbilst samērīguma principam, jo, pirmkārt, ar noteikumu projekta ieviešanu tiek sasniegts leģitīmais mērķis (citu personu tiesību aizsardzība un sabiedrības labklājības nodrošināšana). Otrkārt, nav iespējams pēc būtības nodrošināt sabiedrības informētību, saņemot vienotu informāciju, ar citiem līdzekļiem, kā arī nepastāv tādi alternatīvi līdzekļi, kas sasniegtu leģitīmo mērķi tādā pašā kvalitātē. Treškārt, sabiedrības labums no normatīvā akta prasību piemērošanas ir lielāks par nelielu papildu slogu un resursu ieguldījumu, kas konkrētajam tirgus dalībniekam varētu rasties ar uzliktajiem pieņēmumiem.</p>
Spēkā stāšanās	Noteikumi stājas spēkā 2025. gada 1. janvārī.

Ietekme uz Latvijas Bankas budžetu	Noteikumu izdošana nerada ietekmi uz Latvijas Bankas budžetu.
Administratīvā sloga un izmaksu novērtējums (tirgus dalībniekiem)	Noteikumu projektā ietvertu prasību izdošana jaunā redakcijā, jo ir mainījies šādu noteikumu izdošanas tiesiskais pamats, nerada papildu administratīvo slogu tirgus dalībniekiem, uz kuriem ir attiecināmas noteikumu projekta prasības.
Saistītie dokumenti	Ar noteikumu projektu saistītie dokumenti: 1) Privāto pensiju fondu likums; 2) noteikumi Nr. 177.
Saskaņošana ar Eiropas Centrālo banku	Noteikumu projektu nav nepieciešams saskaņot ar Eiropas Centrālo banku.
Saskaņošana ar citām publiskām un privātām personām	Noteikumu projekts tiks publicēts Latvijas Bankas tīmekļvietnes www.bank.lv sadaļas "Tiesību akti" apakšsadaļā "Sabiedrības līdzdalība", un par to būs iespējama sabiedrības līdzdalība. Vienlaikus par noteikumu projektu un notiekošo sabiedrības līdzdalību individuāli tiks informēta Latvijas Finanšu nozares asociācija. Pēc sabiedrības līdzdalības noslēguma noteikumu projekts tiks iesniegts izskatīšanai Latvijas Bankas konsultatīvās finanšu tirgus padomes sēdē.
Saskaņošanas rezultāti	Saskaņošanas procesā un sabiedrības līdzdalības gaitā par noteikumu projektu saņemtie priekšlikumi un iebildumi tiks apkopoti pēc sabiedrības līdzdalības noslēguma.